

Benny Ludemann – gepassioneerd dirigent en musicus

Hij werd geboren in Breda, woonde in Rijen, maar was ook aardig ingevoerd in Molenschot. Benny Ludemann was zestig (!) jaar lang de gepassioneerde dirigent van Mandoline Orkest Estrellita en tegelijkertijd docent en internationaal bekend muzikant. Zoals hij zelf in een interview ooit aangaf, leefde hij in twee werelden. Iedere zondag was hij trouw de kartrekker bij de Estrellita-repetities in De Rietakker/Molenwiek, en tegelijkertijd begeleidde hij vele artiesten in de wereld van de showbizz op gitaar. Met Toon Hermans bijvoorbeeld ging hij vijftwintig jaar lang de theaters langs en van Robert Long was hij ruim twintig jaar muzikaal begeleider.

Door Mariëlle van Hezewijk

Benny Ludemann werd op 27 januari 1942 in Breda in een muzikaal gezin geboren. Zijn moeder Adriana Kreugel en zijn vader Pieter Ludemann waren lid van een amateurzang- en muziekgroep. Zijn grootvader was violist. Moeder speelde op de mandoline en had het instrument thuis aan de muur hangen. Niet zo verwonderlijk dus dat Benny vanaf zijn derde jaar al met de mandoline bezig was. Muzikaal hoogbegaafd koos hij na de middelbare school voor een klassieke opleiding bij het Brabants conservatorium in Tilburg en studeerde daarna verder aan het conservatorium in Amsterdam.

Een jonge Benny Ludemann

Docent mandoline

Benny werd in eerste instantie bekend als musicus op dwarsfluit en later klassiek gitaar. In zijn beginjaren was een mandolineopleiding op de conservatoria nog niet gangbaar; die instrumenten waren voor de populaire muziek vonden ze daar. Toch ging Benny verder met de mandoline, zowel in de populaire als in de klassieke richting. En met succes. Dankzij hem werd in 1991 de mandoline voor het eerst in Nederland erkend als hoogwaardig instrument; het werd een hoofdvak op de

Met leerlingen in opleiding sinds 2007

conservatoria. Jarenlang gaf Benny er les in aan de conservatoria in Amsterdam en Tilburg en aan muziekschool de Nieuwe Veste in Breda. Bij deze muziekschool voelde hij zich helemaal thuis. Lesgeven aan mensen die voor hun plezier muziek maken, dat vond hij het leukst. Steeds proberen om met amateurs een stapje verder te komen, het warme gevoel te laten ervaren dat je krijgt als je muziek maakt. Hij wilde ook het samenspel bevorderen, 'zodat mensen niet alleen op de rand van het bed gaan zitten studeren, maar twee of drie keer per week hun instrument pakken om met anderen te repeteren'.

'Goed voor cowboys'

En daar, op de muziekschool kwam Estrellita in beeld. Het Molenschotse mandolineorkest vroeg hem in 1964 als leermeester/dirigent. Het was zes jaar eerder opgericht en ging tot dan toe door het leven als succesvolle banjovereniging die bekende hitparadenummers speelde. Benny Ludemann bracht met zijn komst een totale cultuuromslag mee. Hij wilde een hoger muzikaal niveau bereiken en stuurde richting een ander repertoire, de populair klassieke muziek. De harde klanken van de banjo's

– ‘goed voor cowboys’ – deed hij de deur uit. En zo werd de banjoclub een mandolineorkest dat hoge ogen zou gooien. In 1966 meldde hij Estrellita aan bij het Nederlands Verbond van Mandoline Orkesten. Eerdere overwinningen op songfestivals en tieneravonden maakten plaats voor deelname aan federatieconcoursen en veel muzikale contacten met andere verenigingen.

Grammofoonplaat

De inspanningen van dirigent en orkest en niet te vergeten Benny's contacten in de wereld van de muziek, leverden al snel mooie resultaten op. In 1968 verscheen de eerste grammofoonplaat van Estrellita en er zouden meerdere (langspeel)platen en cd's volgen. Illustratief voor zijn passie en precisie waren de voorbereidingen voor de langspeelplaat in 1984. Bij de verschillende opnames stemde Benny vooraf eigenhandig alle 48 instrumenten...

Buitenlandse reizen met het orkest

Bedolven onder lof

Wie Estrellita zegt, zegt Ludemann. In de loop der jaren vierde Benny samen met Estrellita vele successen. En intussen vergat hij niet om steeds pupillen op te leiden en zo de toekomst van het orkest zeker te stellen. Meermaals kreeg het orkest de culturele prijs van de gemeente Gilze en Rijen, er waren radio-opnames, buitenlandse reizen en concerten. Was er een jubileum te vieren – en dat waren er veel in de loop van al die jaren – dan werd dat met een jubileumconcert gedaan en wist Benny publiekstrekkingen als Marie-Cecile Moerdijk, Robert Long, Guus Meeuwis aan te trekken. Ook voor een tournee met Long langs elf Nederlandse theaters in 2004 draaiden dirigent en orkest de hand niet om. Bij ‘thuiskomst’ op het gemeentehuis in Rijen kreeg Benny na deze tournee de gouden erespeld van de gemeente opgespeld. En hoewel regelmatig bedolven onder lof vergaten dirigent en orkestleden de Molenschotse bevolking nooit. De kerstconcerten in de Molenschotse kerk bleven een vast moment en ze zijn dat nog steeds.

Boetseren

Waar dan ook, als dirigent straalde Benny passie uit. Met gebaren en houding dwong hij respect af bij orkestleden en publiek. Het voelde voor hem als boetseren, vertelde hij ooit. ‘Met gebarentaal en emotie op het gezicht mensen tot prestaties brengen die ze zelf niet eens kennen. Het is heel mooi om het orkest boven zichzelf uit te tillen’. Hij was een dirigent van uitersten. Het ene moment dirigeerde hij met overgave en kracht, het andere ogenblik subtiel en ragfijn.

Twee werelden

Kerstconcert in de Molenschotse kerk

Ludemann leefde in twee werelden en onderkende dat ook. In een interview bij 35 jaar dirigent zei hij: "Hier bij Estrellita hebben ze ooit gezegd 'die is zo weg'. Ze doelden daarmee op mijn werk als muzikant in orkesten en in de showbizz. Maar alles waar ik aan begin, laat ik nooit meer los. Natuurlijk zijn de verschillen tussen die werelden heel groot, maar daar heeft nooit iemand iets van gemerkt. Ik ben wat gespleten denk ik. Ik dirigeer hier nog steeds met plezier." Ludemann werkte in de loop der jaren als musicus mee aan vele grammofoonplaten van artiesten en ging met bekende namen als Conny Stuart, Sylvia de Leur, Jenny Arean, Martine Bijl, Willeke Alberti, Thérèse Steinmetz en Liesbeth List op tournee. Hij werkte vast met Dimitri van Toren en met Marie Cecile Moerdijk deed hij vijftien jaar lang iedere week een half uur radio.

Heel soms moesten anderen het dirigerestokje bij Estrellita even overnemen. In 1973 bijvoorbeeld bij een internationaal mandolineconcert in Dinslaken gebeurde dat omdat Benny zijn verplichtingen had met Toon Hermans in Carré. Hij zou tot in de jaren negentig bij Toon Hermans spelen,

daarna volgde de periode met onder andere Robert Long. Zeven instrumenten bespeelde hij in diens show. Drie verschillende gitaren, banjo, mandoline, dwarsfluit en piccolo.

Geridderd

Voor zijn werk in de muziek werd Benny in 2000 benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Voor wat hij als dirigent, als docent en als begeleider op de gitaar allemaal had bereikt. Maar ook voor de inspanningen die hij leverde om de mandoline als hoogwaardig instrument erkend te krijgen. Hij vervulde een leidende rol bij het Nederlands Mandoline Practicum en was betrokken bij het Nederlands Verbond van Mandolineorkesten. Ook was hij examinator en had hij regelmatig zitting in jury's bij wedstrijden.

Estrellita en Ludemann

Benny overleed onverwacht op 9 februari 2024 door een ongelukkige val van de trap. Hij was 82 jaar oud. Maar de uitspraak 'wie Estrellita zegt, zegt Ludemann' blijft van kracht. Na het overlijden van Benny heeft zoon Marco – hoe mooi kan het zijn – het stokje overgenomen en staat er nog steeds een Ludemann als dirigent op de Molenschotse bok.

Met dank aan Rica Boemaars en Maryse van Rie

Benny Ludemann dirigent met passie

Bronnen:

- 50 jaar Mandoline Orkest Estrellita 1958-2008 - Mariëlle van Hezewijk
- Interview Benny Ludemann 35 jaar dirigent van Mandoline-orkest Estrellita, Weekblad Gilze en Rijen van 22 maart 2000

Iedere maand haalt Heemkring Molenheide in deze rubriek een markante persoon uit Gilze, Rijen, Hulten of Molenschot voor het voetlicht. Om langzaam de verhalen achter inmiddels overleden dorpsgenoten vast te leggen. En tegelijkertijd recht te doen aan mensen die bijzonder waren op wat voor manier dan ook. Weet je iemand waarvan je zegt, die hoort ook een plaatsje in deze rubriek te krijgen? Neem contact op via info@heemkringmolenheide.nl en vermeld daarbij Schrijversteam Wiki Gilze en Rijen / markante personen. Namen, verhalen, foto's of aanvullingen, wij zijn overal blij mee. Eenmaal beschreven, krijgen al die opmerkelijke dorpsgenoten een pagina op [https://wikimiddenbrabant.nl/Portaal:Gilze en Rijen](https://wikimiddenbrabant.nl/Portaal:Gilze_en_Rijen).